

ALERGIJA MAISTUI

Odilija Rudzevičienė

ALERGIJA MAISTUI

STUDIJŲ KURSAS

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2021

Apsvarstė ir rekomendavo išleisti Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto
Klinikinės medicinos instituto Vaikų ligų klinika. Patvirtino Vilniaus universiteto
Medicinos fakulteto taryba (2021 m. vasario 23 d., protokolas Nr. (1.2.)150000-TP-2-8)

Recenzentės:

prof. habil. dr. Rūta Dubakienė (Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Klinikinės
medicinos instituto Krūtinės ligų, alergologijos ir imunologijos klinika)

prof. dr. Regina Ėmužytė (Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Klinikinės medicinos
instituto Vaikų ligų klinika)

prof. dr. Laimutė Vaidelienė (Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Medicinos akademijos
Medicinos fakulteto Vaikų ligų klinika)

Knygos leidybą rėmė Nutricia

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo
bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB)

ISBN 978-609-07-0668-8 (spausdinta knyga)

ISBN 978-609-07-0669-5 (skaitmeninis PDF)

© Odilija Rudzevičienė, 2021

© Vilniaus universitetas, 2021

TURINYS

Pratarmė	7
Santrumpos	9
Apibrėžimas ir klasifikacija	10
Alergijos maistui epidemiologija	12
Alergijos maistui eiga	21
Savikontrolės klausimai I	26
Maisto alergenai	30
Savikontrolės klausimai II	60
Alergijos maistui klinikinės išraiškos	67
Odos alergija maistui	67
Virškinimo organų alergija maistui	81
Kvėpavimo organų alergija maistui	100
Anafilaksija	103
Alergija maistui ir laktazės nepakankamumas	113
Naujagimių eozinofilija ir alergija karvės pienui	114
Savikontrolės klausimai III	118
Alergijos maistui diagnostika	123
Anamnezė	123
Diagnostiniai tyrimai	126
Odos dūrio mėginys	127
Maistui specifinių IgE antikūnų tyrimas	135
Bendrojo IgE tyrimas	144
Odos lopo mėginys	146
Netradiciniai tyrimai	151
Diagnostinė eliminacinė dieta	151
Provokaciniai oraliniai mėginiai	152
Alergijos maistui diagnostika žindomiems kūdikiams	159
Virškinamojo trakto alerginių ligų diagnostika	161
Savikontrolės klausimai IV	164

Padidėjęs nealerginis jautrumas maistui	168
Savikontrolės klausimai V	178
Alergijos maistui gydymas	181
Alergijos maistui profilaktika	195
Savikontrolės klausimai VI	198
Savikontrolės klausimų atsakymai	201
Literatūra	202

PRATARMĖ

Alergija maistui – didžioji dalis alergijos epidemijos, kurios paplitimas auga pastaruosius tris dešimtmečius. Daugėja maisto alergijos atvejų vaikams ir paaugliams, ypač pagausėjo sisteminių alerginių reakcijų, kurios gali baigtis mirtimi. Alergija maistui dažnai yra pirmoji alergijos klinikinė raiška, pirmoji vadinamojo atopijos žygio grandis.

Alergija maistui gali reikštis įvairiais klinikiniais simptomais. Dauguma jų nėra specifiniai, todėl alergiją maistui būtina skirti nuo nealerginės kilmės jautrumo maistui, infekcinių ir somatinių ligų. Dalis ūminių alerginių reakcijų į maistą gali baigtis mirtimi.

Alergijos maistui diagnostika yra sudėtinga. Odos mėginiai ir specifinių IgE antikūnų nustatymas parodo įsijautrinimą ir sustiprina alergijos maistui įtarimą. Naują *in vitro* alerginių ligų diagnostikos etapą pradėjo molekulinė alergijos diagnostika. Diagnozė galutinai patvirtina arba paneigia provokaciniai oraliniai mėginiai. Pagrindinis gydymo principas – maisto alergeno eliminavimas, tačiau toks gydymas neretai būna kompliktuotas ir labai pablogina gyvenimo kokybę. Pastarąjį dešimtmetį atsiranda naujų gydymo būdų, kinta alergijos maistui prevencijos strategija.

Šioje mokomojoje knygoje apžvelgta naujausia pasaulinė mokslinė literatūra, tarptautinių ir Lietuvos projektų maisto alergijos srityje rezultatai, tarptautiniai diagnostikos ir gydymo sutarimai. Aptariamos ne tik kitų mokslininkų publikacijos, bet ir autorės originalių mokslinių tyrimų šiais klausimais medžiaga. Šioje knygoje aprašoma alergijos maistui paplitimas, klasifikacija, maisto alergenai (išsamiai aprašomos alergenų baltymų šeimos, jų molekuliniai komponentų svarba), klinikinės išraiškos, diagnostiniai metodai, gydy-

mas ir profilaktika. Pateikiama klinikinių atvejų pavyzdžių, iliustruotų autorės nuotraukomis. Studentai ir gydytojai rezidentai galės patikrinti teorines žinias atsakydami į 116 savikontrolės klausimų, taip pat jie ras rekomenduojamą perskaityti literatūrą.

Mokomoji knyga skiriama medicinos studentams, gydytojams rezidentams, vaikų alergologams, alergologams ir klinikiniams imunologams, dermatovenerologams, vaikų ligų gydytojams, visų specialybių gydytojams.

Autorė

Rudzevičienė, Odilija. Alergija maistui. Studijų kursas. – Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2021. – 224 p.

ISBN 978-609-07-0668-8 (spausdinta knyga)

ISBN 978-609-07-0669-5 (skaitmeninis PDF)

Mokomoji knyga skiriama medicinos studentams, gydytojams rezidentams, vaikų alergologams, alergologams ir klinikiniams imunologams, dermatovenerologams, vaikų ligų gydytojams, visų specialybių gydytojams. Aprašoma alergijos maistui paplitimas, klasifikacija, maisto alergenai, klinikinės išraiškos, diagnostiniai metodai, gydymas ir profilaktika. Pateikiama klinikinių atvejų pavyzdžių, iliustruotų autorės nuotraukomis. Pasitikrinti savo teorines žinias galima atsakant į savikontrolės klausimus.

Dailininkė Jurga Tėvelienė
Kalbos redaktorė Dalia Blažinskaitė
Maketuotoja Nijolė Bukantienė

Vilniaus universiteto leidykla
Saulėtekio al. 9, LT-10222 Vilnius
info@leidykla.vu.lt, www.leidykla.vu.lt

Spausdino „Standartų spaustuvė“
S. Dariaus ir S. Girėno g. 39, LT-02189 Vilnius

Tiražas 500 egz., 9,47 aut. l.
Vidiniai puslapiai *G-print* 90 g/m²